

Position paper: afvalreductie door hergebruik E-commerce verpakkingen

Juni 2026

Deze position paper gaat in op de PPWR, groei van e-commerce, toename van verpakkingsafval en de problemen die dit met zich meebrengt voor gemeenten. Daarnaast presenteren we mogelijke beleidsmaatregelen om de groeiende hoeveelheid verpakkingsafval van E-commerce in Nederland te verminderen.

We starten met een analyse van de problematiek rondom verpakkingsafval. Vervolgens presenteren we gerichte beleidsmaatregelen voor afvalreductie (zie pagina 2).

PPWR: forse vermindering verpakkingsafval in Nederland vanaf 2030

Volgens de PPWR moet Nederland in 2030 5 procent minder kilo verpakkingsafval produceren dan in 2018 en zelfs 15 procent minder in 2040. Onderzoek in opdracht van het ministerie van I&W¹ toont aan dat de totale hoeveelheid verpakkingsmateriaal per inwoner juist toeneemt (zie bijlage afbeelding 1). In 2023 is een afname te zien van alle verpakkingsmaterialen ten opzichte van 2018, behalve van papier en karton (zie bijlage, afbeelding 2). Karton is uitgezonderd voor de hergebruiksdoelstellingen in de PPWR. Hierdoor is er voor de E-commerce markt geen prikkel om verpakkingsafval te verminderen. De verwachting is dat het aantal kilo's juist blijft toenemen door de groei van e-commerce en de overstap van lichte plastic verpakkingen naar zwaardere papieren en kartonnen verzendverpakkingen. Dit zal een nadelig effect hebben op de PPWR reductiedoelen voor verpakkingsafval.

E-commerce groeit, en daarmee ook het verpakkingsafval

De e-commerce markt is de afgelopen jaren explosief gegroeid. In 2024 werden er 606 miljoen pakketjes verstuurd in Nederland. Het grootste aandeel is Business 2 Consumer (B2C), 494 miljoen pakketten. Hierdoor worden er jaarlijks honderden miljoenen² verzendverpakkingen na slechts éénmalig gebruik weggegooid. Dit leidt jaarlijks tot circa 87 miljoen kilo verpakkingsafval waarvan 84 miljoen kilo karton³ (zie bijlage, afbeelding 3). Bij een verwachte groei van 8 procent⁴ per jaar van de E-commerce sector zal dit volume richting 2030 met meer dan de helft toenemen.

Problematiek inzameling papier en karton gemeenten

Gemeenten ervaren de problemen van het groeiende volume papier en karton. De toenemende hoeveelheid karton leidt tot overvolle containers, zwerfafval en overlast, met name in grootstedelijke gebieden met ondergrondse inzamelsystemen. De druk op de gemeentelijke afvalinzameling en verwerking heeft miljoenen aan maatschappelijke kosten⁵ tot gevolg.

Recyclen draagt niet bij aan afvalreductie

Recycling van papier en karton draagt niet bij aan de vermindering van verpakkingsafval en het realiseren van de PPWR-reductiedoelstellingen. Ook de inzet op materiaalreductie is ontoereikend om het totale volume aan papier en karton substantieel terug te dringen. Daarnaast is de recycling van papier/karton zeer energie, water en chemicaliën intensief. Recyclingsfabrieken behoren tot de grootste industriële uitstoters van CO₂⁶ en stikstof⁷ in Nederland. Recycling leidt tot afwaardering van de vezels, deze kunnen slechts enkele keren worden gerecycled⁸.

¹ https://www.eerstekamer.nl/brief_in/20250908/evaluatie_van_de_recycle_en/f=/vman9v86cguip.pdf

² https://public.tableau.com/views/Post-enpakketmonitor/PAKKET?%3Alanguage=en-US&%3Asid=6&%3Adisplay_count=n&%3Aorigin=viz_share_lin&%3Apublish=yes&%3AshowVizHome=no#1

³ <https://recyclingnetwerk.org/wp-content/uploads/2022/02/RNB-Hoeveelheid-en-milieudruk-van-verzendmaterialen-voor-post-en-pakketten-voor-consumenten.pdf>

⁴ <http://frontend.xmo.prod.aws.statista.com/outlook/emo/e-commerce/netherlands?currency=EUR>

⁵ <https://www.ad.nl/amersfoort/oud-papier-en-dozen-slingeren-steeds-vaker-rond-in-amersfoort-oplossing-kost-300-000-euro-ab306699/>

⁶ <https://www.emissieautoriteit.nl/documenten/2024/04/15/emissiecijfers-2021-2024>

⁷ <https://acrobat.adobe.com/id/urn:aaid:sc:EU:110be075-bfb1-4d68-ba32-afd29528ac8f?viewer%2IomegaVerb=group-discover>

⁸ <https://www.milieucentraal.nl/minder-afval/afval-scheiden/papier-en-karton/>

Hergebruikssystemen kansrijk voor afvalreductie E-commerce verpakkingen

Onderzoek in opdracht van Rijkswaterstaat toont aan dat herbruikbare verzendverpakkingen zeer kansrijk⁹ zijn om afval te reduceren. Dit zijn verpakkingen die onderdeel zijn van een hergebruikssysteem en tientallen keren voor hetzelfde doel worden ingezet. Met een systeem van geconsolideerde inzameling leidt hergebruik al na één keer tot minder materiaalgebruik en afval, en vanaf drie keer tot besparing van CO₂-uitstoot en watergebruik.

Een groeiende groep webwinkels en verpakkingsbedrijven werken al via een dergelijk systeem voor B2C. Door deze systemen voor herbruikbare verzendverpakkingen actief te stimuleren, kan de e-commerce markt een significante bijdrage leveren aan het behalen van de Europese reductiedoelstellingen. Hierbij is een gelijk speelveld voor E-commerce bedrijven van groot belang.

Gerichte beleidsmaatregelen nodig voor afvalreductie

Zonder gerichte beleidsmaatregelen ontbreekt voor de e-commercesector de prikkel om bij te dragen aan nationale reductiedoelstellingen, grondstoffenafhankelijkheid en de ontwikkeling van een circulaire verpakkingsindustrie in Nederland. De organisaties en bedrijven die dit position paper steunen roepen de Rijksoverheid op om maatregelen te nemen, zoals:

- Betrek consumenten door webwinkels te verplichten in de checkout een keuze voor een herbruikbare verzendverpakking aan te bieden;
- Stimuleer hergebruikssystemen voor B2C e-commerce verpakkingen via gerichte financiële prikkels en opschalingsprogramma's;
- Introduceer een verpakkingsbijdrage voor consumenten op single-use verzendverpakkingen;
- Maak herbruikbare verzendverpakkingen de standaard bij overheidsinkoop, zoals bij bedrijfskleding, kerst- en relatiegeschenken.

Dit position paper wordt gesteund door:

⁹<https://circulaireconsumptiegoederen.nl/wp-content/uploads/2024/01/20240130-Transitie-aanjager-herbruikbare-verpakkingen-verkenning-de-finities-gecomprimeerd.pdf>

Bijlage: verdieping

Afbeelding 1: Verpakkingen op de markt versus PPWR doel ¹⁰

FIGUUR 14 JAARLIJKE PROCENTUELE VERANDERING KTON VERPAKKINGEN ODM PER INWONER TEN OPZICHT VAN 2018, EXCLUSIEF HOUTVERPAKKINGEN

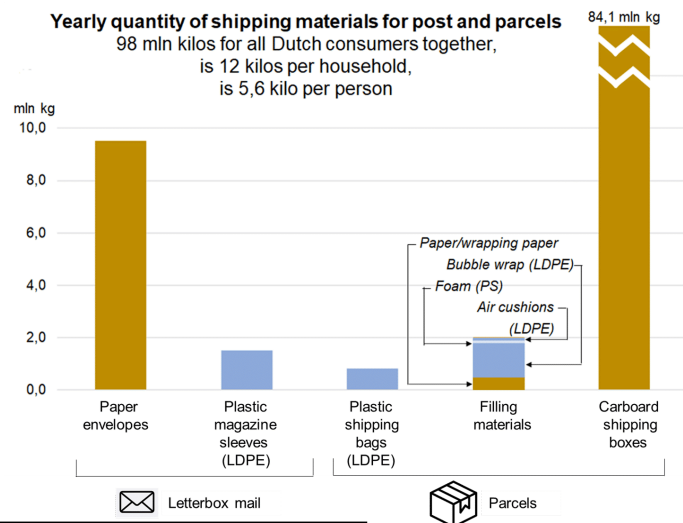

Afbeelding 2: toename papier & karton op de markt per inwoner t.o.v. 2018: ¹¹

FIGUUR 13 PROCENTUELE VERANDERING VERPAKKINGEN ODM PER INWONER TEN OPZICHT VAN 2018

Afbeelding 3: Hoeveelheid verzendverpakkingen E-commerce ¹²

¹⁰ https://www.eerstekamer.nl/brief_in/20250908/evaluatie_van_de_recycle_en/f=/vmqn9y86cgup.pdf

¹¹ https://www.eerstekamer.nl/brief_in/20250908/evaluatie_van_de_recycle_en/f=/vmqn9y86cgup.pdf

¹² <https://fairresourcefoundation.org/jaarlijks-98-miljoen-kilo-plastic-karton-en-papier-door-de-voor deur/>

Herbruikbare statiegeldverpakkingen bieden economische kansen

Ondernemers die zich inzetten voor de circulaire economie worden door huidige regels en uitzonderingen vaak benadeeld. De kosten van eenmalige verzendverpakkingen worden via de afvalstoffenheffing afgewenteld op de belastingbetaler. Terwijl juist bij gezamenlijke, schaalbare verandering hergebruik economisch aantrekkelijk kan worden. De groei van het volume herbruikbare verzendverpakkingen versnelt deze systeemverandering. Daarvoor zijn wel grote stappen nodig op het gebied van verpakking, standaardisatie en samenwerking in de keten.

Consument wil herbruikbaar, statiegeld werkt

Onderzoek van Mission Reuse in opdracht van Rijkswaterstaat¹³ toont aan dat Nederlandse consumenten klaar zijn voor herbruikbare verzendverpakkingen. Wanneer de keuze wordt aangeboden kiest ongeveer 24% van de consumenten actief voor een herbruikbare verpakking in plaats van een eenmalige. Daarnaast beschouwt zelfs 75% van de consumenten die niet primair op duurzaamheid gericht zijn een herbruikbare verzendverpakking als wenselijk.

Het toepassen van statiegeld verhoogt de inleverpercentages en maakt de businesscase voor eigenaren sluitend. Statiegeldsystemen zorgen daarmee voor de noodzakelijke financiële prikkel voor structureel hergebruik van verzendverpakkingen.

Herbruikbare E-commerce verpakkingen

Verzendverpakkingen zijn schoon en intact bij levering van de webshopbestellingen. Door de opkomst van Vinted en Marktplaats zijn consumenten al gewend aan het opnieuw gebruiken van verpakkingen. Volgens onderzoek van Thuiswinkel.org¹⁴ blijkt dat 60% van de consumenten het niet erg vindt om een verpakking van een webwinkel thuis te ontvangen die al eerder gebruikt is door een andere klant.

Slechts beperkte afvalreductie door inpakmachines

In de PPWR zijn doelstellingen opgenomen voor het minimaliseren van lucht in verzendverpakkingen. Grotere retailers en fulfilmentpartijen investeren in inpakmachines voor kartonnen verpakkingen. Dergelijke machines hebben vaak een beperkt effect op de reductie van het verpakkingsafval door het vouwen en snijden. De meest toegepaste machines maken kartonnen dozen kleiner door deze dicht te vouwen en te voorzien van een deksel. Dit resulteert wel in de luchtreductie voor de verzending maar draagt niet bij aan de vermindering van verpakkingsafval. Thuiswinkel.org hoort van grotere webwinkels dat ze hiermee voldoen aan de PPWR en hierdoor geen stappen richting het hergebruik van verzendverpakkingen nemen.

Onderzoek naar aparte hergebruiksdoelstellingen

De circulariteitdoelstelling draagt onvoldoende bij aan afvalreductie. Daarom kondigde Staatssecretaris Aartsen¹⁵ in september 2025 het voornemen aan voor het opstellen van aparte hergebruikdoelstellingen voor verpakkingen. Hiervoor zal een onderzoek uitgevoerd worden naar welke hergebruikdoelstellingen nodig zijn om tot de benodigde afvalreductie te komen, rekening houdend met de ruimte die de PPWR daarvoor biedt. De verkenning zal op productgroepniveau worden uitgevoerd, om aan te sluiten bij de methodiek van de Verpakkingenverordening die voor sommige productgroepen al hergebruikdoelstellingen formuleert. Dit onderzoek zal naar verwachting eind 2026 worden gedeeld met de Tweede Kamer.

¹³<https://open.rijkswaterstaat.nl/open-overheid/onderzoeksrapporten/@259492/commerce-customers-are-ready-for/>

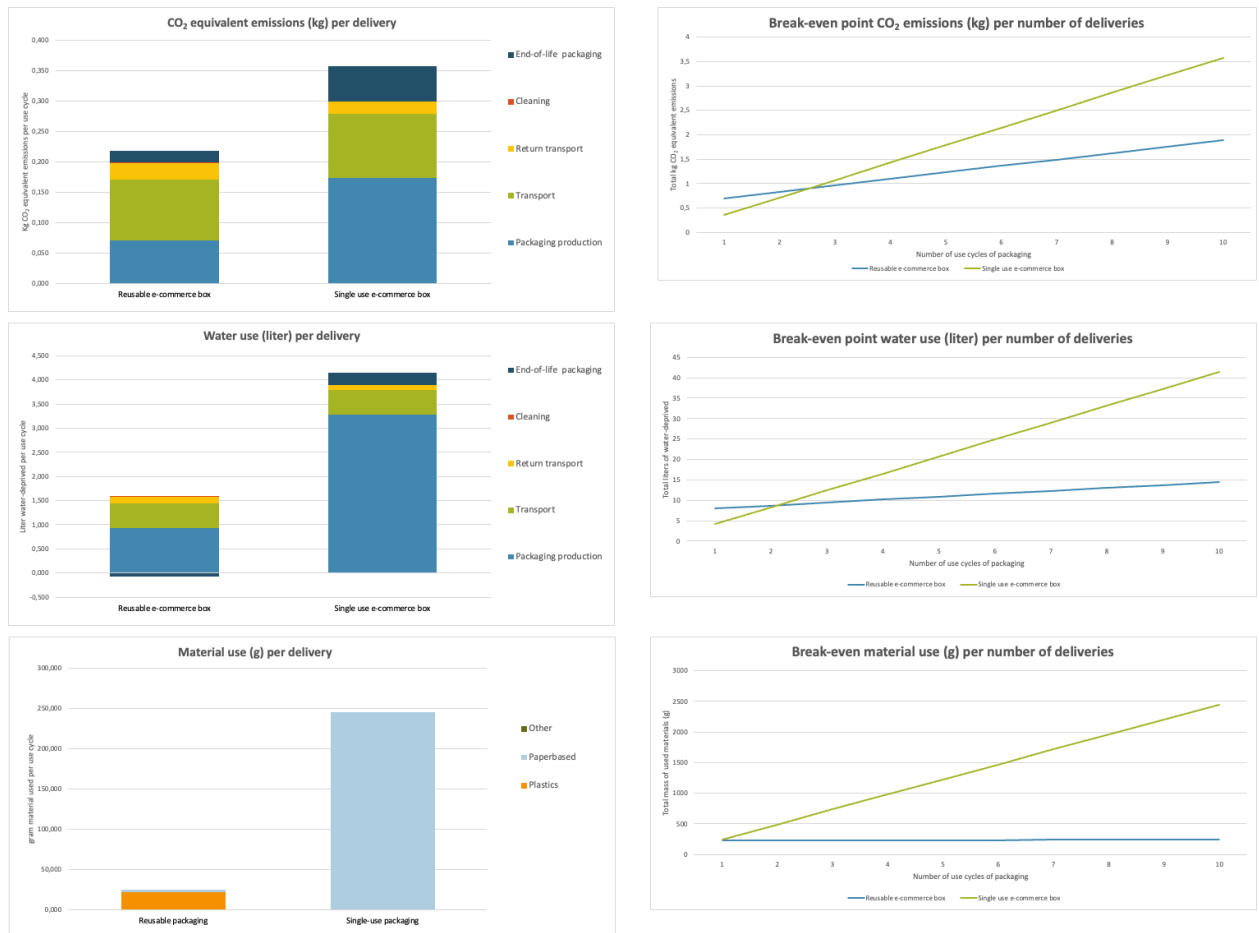
¹⁴ <https://www.thuiswinkel.org/kennisbank/downloads/thuiswinkel-duurzaamheidsmonitor-2025/>

¹⁵ https://www.eerstekamer.nl/brief_in/20250908/evaluatie_van_de_recycle_en/f=/vmqn9y86cgup.pdf

Hergebruik leidt tot minder afval en vervuiling

De rekentool van Verpact en Thuiswinkel.org¹⁶ vergelijkt eenmalige en herbruikbare verzendverpakkingen via hergebruikssystemen. Onderstaande voorbeeldberekening van een veel gebruikte E-commerce doos geeft de milieu impact en het materiaalgebruik weer. Met een systeem van geconsolideerde inzameling zorgt hergebruik van verzendverpakkingen al na eenmalig gebruik voor minder materiaalgebruik en afval, en vanaf drie keer voor besparing van CO₂-uitstoot en watergebruik.

Afbeelding 4: LCA eenmalige vs. herbruikbare verzendoos

¹⁶ Rekentool Verpact en Thuiswinkel.org: <https://www.thuiswinkel.org/nieuws/nieuwe-rekentool-helpt-e-commercesector-bij-keuze-voor-herbruikbare-verzendverpakkingen/>